

Tätä lausetta en unohda milloinkaan

Joskus sanat eivät haihdu ilmaan. Nämä neljä sairaalassa kuultua virkettä ovat jääneen kaikumaan kuulijansa mieleen vuosikausiksi.

TEKSTI JA KUVAT ANNI REENPÄÄ

Kirsin ja Tomin lapset Siri (vas.), Sumi ja Asla viihtyvät perheen kampaailukuksessa Ahjos-sa. Sumi on nyt 12-vuotias ja kulkee mukana sisarustensa leikeissä äidin avustuksella.

Omaishoitaja Kirsi Peltonen hämmentyi hoitajan neuvosta

“Nauttikaa hänestä nyt kun hän on vielä pieni”

”Sumi oli juuri täyttänyt kaksi vuotta, kun saimme diagnosoita. Hänen kehityksensä oli viiveistä: hän ei kävellyt eikä puhunut. Tutkimuksissa selvisi, että hänellä on Rettin oireyhtymä. En ollut koskaan kuullutkaan siitä.

Samana päivänä hoitaja kutsui minut ja Sumin isän keskustelemaan diagnosoista. Muistan siitä kaiken, erityisesti yhden hoitajan lauseen: ‘Nauttikaa hänestä nyt kun hän on vielä pieni.’

Lause jäi soimaan päähäni. Miten niin nyt kun hän on vielä pieni?

Nyt diagnosoista on kymmenen vuotta ja terveydellisiä ongelmia on paljon. Sumi kävelee huterasti. Hän ei puhu eikä käytä käsiään, ja hänellä on vaikeahoitoinen epilepsia. Välillä palaan hoitajan lauseeseen ja mietin, että ehkä hän tarkoitti kommentillaan näitä ongelmia.

Sumin monivamma rytmittää ja hidastaa arkea. Haen Sumin joskus koulusta kesken koulupäivän, kun hänelle tulee kohtauksia, ja jos Sumilla on kipuja, hän itkee ja on tuskainen. Olisi todella helppoa ottaa negatiivinen asenne, mutta me olemme valinneet toisen tien.

Elämä heittelee eteen asioita, joita ei voi valita. Omaan asenteeseensa voi kuitenkin vaikuttaa. Elämä erityislapsen kanssa on vanhemmuutta siinä missä muukin. Kaikkien lasten kanssa on omat haasteensa.

Hoitajalle Sumin monivammaisuus oli ikävä diagnoosi, mutta itselleni se tarkoitti jotain ihan muuta. Mitään ei ole poistettu Sumin ja meidän elämästämme. Sumi on edelleen sama Sumi kuin syntyessään.

Hoitajan kommentti on lopulta vaikuttanut minuun käänteisesti. En halua ajatella, ettei Sumista voisi nauttia aina, on hän pieni tai suuri.”

Lääkärin letkautus järkytti Irene Tummavuorta

”Vaihdetaan uudet keuhkot”

”Oli **Juhan** hiljainen toive, että hoitaisin häntä kotona loppuun saakka. Juha sairasti asbestin aiheuttamaa syöpää ja oli huonossa kunnossa. Hän kaatuili, ja nostin häntä ylös omin voimin.

Lopulta hoitokodin hoitajat päättivät lähettää kiireettömän ambulanssin. Mielessäni oli, että tämä on varmaan viimeinen lähtö, mutta emme puhuneet aiheesta Juhan kanssa.

Kerroin lääkärille tilanteesta. Tutkimatta Juhaa ollenkaan lääkäri sanoi: ’Eiköhän me saada miehen pää kirkkaaksi ja jalat alle.’ Ilahduin ja hehkutin Juhalle, että menemme vielä kesällä mökille. Kun toivoa kerran oli, uskalsin lähteä yöksi kotiin.

Mutta kun menin seuraavana aamuna sairaalaan, tilanne olikin aivan toinen. Juhalla oli päällä avopaita, ja sängyn laidat olivat ylhäällä. Pelästyin hirveästi. Lääkäri kertoi, että Juhan keuhkoihin kerääntyy hiilidioksidia eivätkä ne ota hapetta vastaan. Kun kysyin, mitä asialle voi tehdä, lääkäri naurahti ja letkautti: ”Vaihdetaan uudet keuhkot.”

Se tokaisu. Lääkäri sanoi sen niin ylimielisesti, empatiasta ollut tietoakaan. Saman päivän yönä varttia yli puolen yön hengitys lakkasi ja Juha lähti pois.

Kun menimme perheen kanssa seuraavana päivänä hyvästelemään Juhaa, lääkäri juoksi vastaan ovella ja halasi. Kiitin häntä hyvästä hoidosta. Se ei ollut ollenkaan totta, mutta en osannut sanoa muuta. Annoin anteeksi ajattelematta asiaa sen enempää.

Lääkärin lause alkoi vaivata vasta jälkeenpäin. Eniten huolestuttaa, mitä Juha siitä ajatteli.”

Irene ja Juha ehtivät olla naimisissa 48 vuotta ennen kuin Juha kuoli vuonna 2017. ”Se oli rakkausavioliitto”, Irene sanoo.

Sulhasen kysymys pysäytti saattohoitolääkäri Tiina Tasmuthin

”Meillä on kuukauden päästä häät, ehdimmekö?”

”Nuori 23-vuotias nainen oli ymmärtänyt, että aikaa oli vähän. Syöpähoidot oli lopetettu, koska ne eivät enää tehonneet. Syöpä oli levinnyt laajalle.

Kun nainen tuli kihlattunsa kanssa ensikäynnille palliatiiviseen yksikköön, jossa työskentelin, mietimme, miten pari saisi loppuvaiheessa hyvät hoidot ja palvelut. Nainen halusi kuolla kotonaan.

Rutiinikeskustelun jälkeen kysyin, onko jotain muuta, mistä he haluaisivat puhua. Koitti hetken hiljaisuus, ja he katsoivat molemmat minua. Mies sanoi: ’Meillä on tasan kuukauden päästä häät, ehdimmekö?’

Olin pitkään hiljaa. Olisin halunnut sanoa, että totta kai, vietätte vielä vuodenkin päästä hääpäivää. Mutta koska en saa valehdella, vastasin, etten tiedä.

Tapaamisen päätteeksi mies antoi minulle kortin, jossa oli pyhimyksen kuva. Tulkitsin heidän kokeneen, että heitä oli kuultu. Sovimme, että teemme kaiken, mikä on mahdollista. Tarvittaessa järjestämme verensiirtoja lisätäksemme voimia ja muutamme lääkitystä. Puhuimme puhelimesta lähes päivittäin.

Hääpäivänä olin töissä ja huolestuin, kun heistä ei kuulunut. Häiden jälkeisenä päivänä soitin. Potilaan väsynyt mutta onnellinen ääni vastasi: ’Me ehdimme.’

Se oli onnellinen hetki. Heidän toiveensa toteutui, ja he ehtivät olla kaksi viikkoa naimissa.”

Tiinan työ on auttaa potilaita toteuttamaan viimeinen toiveensa. ”Sitä täytyy tehdä voitavansa, jotta loppu olisi mahdollisimman elämänläheinen, jopa kaunis.”

MS-tautia sairastava Tuomas Hakamäki nauroi lääkärin sanoille

”Jos joku tähän pystyy, niin sinä, koska sinulla leikkaa”

”M inulla oli sellainen vaihe elämässä, että olin vuoden välein osastohoidossa. MS-tautiani hoidettiin sytostaattipohjaisella kokeellisella lääkehoidolla. Se teki mitä piti, mutta hirmuisin seurauksin. Vastustuskykyni ja immunitetiivasteeni pettivät kokonaan, ja sain kaikki mahdolliset taudit tosi pahoina, myös influenssan.

Kun vaikea vaihe oli alkanut taittua, osaston ylilääkäri sanoi: ’Jos joku tähän pystyy, niin sinä, koska sinulla leikkaa. Sinulla on valtava kapasiteetti näihin asioihin.’

Nauroin kovaa. Ajattelin, että niin vissiin, joo joo. Silloin tärkein tehtäväni oli vain selviytyä ja päästä kotiin.

Ei ollut aikaa millekään elämänfilosofiselle pohdinnalle. Jälkikäteen olen miettinyt, että herra varjele, mitä minulle tapahtui. Tilanteeni oli paljon kauheampi kuin siinä vaiheessa ymmärsin.

Tulevaisuus mureni, eikä mikään ollut varmaa. Koska tahansa voi tulla jokin infektio, eikä mikään toimisi enää, ei jalat eikä kädet. Luovuin kaikesta muusta: elokuvista, ravintoloista ja ulkona käymisestä.

Se oli valtava tornado, jota piti oppia jäsentämään kaikin käytettävissä olevin keinoin. Ja nyt olen tässä. Aika hyvin se meni. Nyt tajuan, että lääkäri oli oikeassa koko ajan.” ☺

Nuorten kriisi-psykologina työskentelevä Tuomas muistaa lääkäriään lämmöllä. ”Hän osasi haastaa älyllisesti ja arvostaa minua oikeissa paikoissa.”